

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrť leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrť leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrť leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dljake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrť leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrť leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača stempel za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Narastaj naše inteligencije iz kmetstva.

V politiki, literaturi, narodnem gospodarstvu, narodnem izobraženju — skoro na vsem duševnem in materialnem polju smo mi Slovenci — pred nekaj leti še nepoznan in speč narod — napredovali in barem nekaj dosegli, kar moremo pokazati in kar nam more za podlogo pa tudi za vzbujevanje na daljno neumorjeno delavnost biti. Od Drave do jadranskega morja se agituje po naši zemlji za naše politične zastopnike; naši literarni zavodi in naši pisatelji izdajajo leto za letom več knjig v narod; domača žurnalistika, dnevna literatura se je razvila po vseh večjih naših mestih in seje seme duševnega gibanja in napredovanja; narodnih društev zabavnih, podučnih in denarnih se je ustanovilo po vsej naši zemlji že do stotine. Nikdo pa ne bode trdil, da se je vse storilo samo ob sebi, da se je narodna masa vzbudila sama od sebe. Nego vse vspehe, katere na narodnem polju vidimo, imamo zahvaliti narodni inteligenciji, katera je v literaturi, politiki, in na vsem polju narodu prednjačila.

Velika večina, da ne rečemo skoro vsi ti delavci na narodnem polju pak so se rekrutirali, so vzrasli iz slovenskega kmetstva. Naši največji pisatelji kakor Trubar, Vodnik, Kopitar, Prešeren, Levstik, Jenko, Stritar itd. itd. — naši politiki, novinarji, naši najmarljivejši agitatorji so kmetški sinovi. Šola jih je iz kmetškega stanu povzdignila in iz raznih višjih položev so potem z ljubeznijo roko pomolili narodu, iz katerega so izšli, da bitudi njega povzdignili

na višjo stopinjo kulture in napredka. In če smo tudi v novejšem času že tako daleč prišli, da nam borilci za domovinsko stvar prirastajo tudi iz drugih krogov, vendar nam mora biti slučaj, da nam je od početka dalo kmetstvo skoraj ves, ter da nam še danes po šolah daje glavni kontingent — nam mora to biti kazaj, da po vsej možnosti skrbimo, da ta vir delavcev na narodnem polju ne vsahnuje, temuč se namnožuje.

In to bi pač trebalo skrbeti. Ako namreč pogledamo v naše srednje šole, vidimo neveselo prikazen, da se v zadnjih letih število učencev, posebno onih iz kmetov, manjša. To je nekako nenaravno, kajti ker se naše ljudske šole množe in naš kmet čedalje več bere — moralo bi tudi nagnjenje po izšolanju njegovih sinov rasti. Uzrok, da iz kmetov prihaja na naše gimnazije prilično manj učencev nego prej — iščejo (in menda po pravici) v novi občini vojaški dolžnosti. Kmet pravi: „Kaj bom fanta v šolo dajal, saj bo soldat; to je pa tudi lahko če doma ostane in me nič ne košta.“ Posebno ona vrsta kmetov, ki so šolali sinove le da bi si „duhovna“ ali „gospoda“ izredili, se zaradi vojaške postave srednje šole plaši.

Brez dvombe so tako mišljenje med kmeti in njegovi nasledki za našo stvar škodljivi. Škoda izvira iz tega za vse stanove narodne inteligencije, najbolj pa še za duhovenstvo. Kajti že se čuti pomanjkanje bogoslovcev in se bode še čedalje bolj pokazalo.

Torej nastaja dolžnost, da tem zlom do živega pridemo kakor moremo. Tudi naj dela vsak posamezen izobražen narodnjak ki med kmeti živi, pa tudi z združenom močjo bi se po mestih, kjer so naše srednje

šole, dalo mnogo storiti s tem, da se ubogim pa talentiranim kmetiskim dečkom preskrbi hrana in stanovanje, da mogó izstudirati.

Omikanci na deželi bi morali kmete, ki imajo nadarjene dečke, pregovarjati, naj jih dalje šolajo. Predsodke bi morali pobiti. Dokazati ljudem, da vojaška postava vendar ne brani, da postane študent to, za kar se odloči. Posebno duhovniki, — in ti že iz naravnega nagona ohranjenja samega sebe, resp. svojega stanu — mnogo morejo v tem storiti in so res mnogo že storili. Če le vsak na leto enega učenca do višjih nauk spravi, bode to dosta izdalo. Ravno tako so tu poklicani učitelji. Oni imajo prvi priliko izpoznati talente in bistre glavice med kmetiskimi dečki in ker so v vedni dotiki s starši ne bode jim težko vplivati. Samo volje treba.

Ta stvar nij nevažna. V tem vsak veliko stori, ako toliko stori kolikor en človek more. In če bomo vsi skupaj tako delali, vsak malo, poznalo se bode v velicem, v skupini. Če pa ne bomo nič delali: potlej ne bode kasneje nič pomagalo tožiti, da vsa boljša in višja mesta — tuji zasedajo, ako dovoljnega narastaja domače inteligencije ne bode.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. aprila.

Avstrijska in ogerska delegacija se dozda vsaka za se posvetuje o državnem proračunu. Ogerska se kaže dosta varčnejša od naše avstrijske, katera hoče vse ministrom na ljubo storiti. Pri izvenrednih stroških za vojsko je ogerska delegacija izbrisala

Listek.

Lev na narodne pesmi v zagrebški okolici.

Najčistejši viri in najbogatejši zakladi našega jezika leže v narodnem literarnem blagu. O resničnosti tega nij nobene dvojbe več. Denes je to splošno pripoznano. Leksikon, gramatika, sintaksa, frazeologija in štil: za vse to je narodno literarno blago velika odločilna inštanca. Vrh tega je narodno literarno blago tudi še za bajeslovce in za psihologa velike važnosti.

Sto- in stoletja preteklosti našega naroda so prazna umetelnih slovstvenih proizvodov, napolnena pa narodnim blagom. Produktivnost našega naroda je bila nekdanj velika. Stoprv onda je pešati začela, ko je stvarjanje slovstvenih proizvodov pisateljstvo od prostega naroda prevzelo. Denes naš narod še malo kaj proizvaja, in še to je v primeri s starejšimi proizvodi slabo.

Ko smo se pred kakimi četrdesetimi leti Slovenci, Hrvati in Srbje slovstveno na novo obudili: kje drugje smo iskali in našli svoj pismeni jezik, nego baš v narodnem blagu? — V spoznanju velike slovstvene vrednosti narodnega blaga, priporočevalo se je zmirom njegovo nabiranje. Škoda je pa, da večji del teh nabranih zakladov še denes samo v rokopisih leži. „Matica slovenska“ je sicer že zdavnaj sklenila, Stanko Vrazovo zbirko narodnih pesmi izdati, izdala jih pa še do denes nij, ter jih valjda tudi še tako hitro izdala ne bo. Cela ta stvar je nekako zadremala. (Kdo pa kaj o tem umeje v zdanjem odboru? Uredn.) Če bi jaz o dejanju in nehanju slovenske „matice“ katero reči smel, bi bila ta, da ne izda samo Stanko Vrazove rokopisne narodne pesmi, nego da priredi vkupno izdajo vsega do sedaj nabranega narodnega blaga, in sicer v prvem redu pesmi, ter da to izdanje tudi historično-filologični in mitologični komentar priskrbi.

Tako delo bi bilo pač vrednejše slovenske „matice“, nego izdajanje botaniških knjig, katere gotovo polovica njenih udov niti ne prereže, kamo-li bere!

Vsi izobraženi narodi zbirajo in shranjujejo z neko posebno pietetó pričine svoje prošlosti. Dokaz temu so muzeji in izdaje narodnega slovstvenega blaga. Naše starine so večji del po tujih rokah v inostrane muzeje odnesene, kar nam je še ostalo, to je narodno literarno blago, skrbimo tedaj, da se čem preje v pristojnej obliki, in kolikor mogoče popolno izda.

Narodna pesem stoji nasproti umetnej pesmi blizu v tistem razmerju, v katerem stoji antika umetnost nasproti modernej umetnosti. Kakor se antika ne da umetno ponarediti, ravno tako tudi narodna pesem ne. Vsi taki poskusi nosijo pečat falsifikata na čelu. Kakor je tudi najmanjši fragment antike umetnine dragocen predmet, ravno tako so tudi fragmenti narodnih pesmi vredni, da se shranijo.

2,854.280 gold., avstrijska pa samo 2,113.057 gold., tedaj za 700.000 gold. manje. Tudi pri rednih stroških se kaže velik razloček, skoraj za 1 milijon goldinarjev je avstrijska delegacija več privolila od ogerske.

Rusini še tudi po imenovanju Ziemialkovskega niso podučeni o namerah dunajske vlade. „Slovo“ pravi, da Rusini ne bodo stopili na federalistično stran. Naj se tedaj dajo še dalje rabiti od centralistov za dobro orodje proti svojim slovanskim sorojakom. Morebiti še pride čas, da sprevidijo neplodnost svoje politike, posebno zdaj, ko je njihov najhujši sovražnik Ziemialkovski pri vladnem krmilu.

Dalmatinci se pripravljajo za direktne volitve. Danilo in tovariši hote ustanoviti v Zadru centralni volilni odbor za Dalmacijo, in „N. F. Pr.“ že ve prerokovati, da bodo zmagali ti njeni prijatelji. Pa tudi narodna stranka ne drži rok križem in v svojem organu „Narodni list“ neodvisne rodoljube opominja k delu.

O **cesarskem** prestolnem govoru piše „Obzor“, da so se v poslednjih 12 letih že slišali različni govori iz istega mesta. Zdaj se vsa sreča pričakuje od volilne reforme, pa temeljni zakon, katerega je storila samo ena stranka, ne more biti most jedinstva in moči države, razve če ima ta stranka toliko moči, da nasprotno uniči. Kadar Lasser govori o samostalnosti pojedinih dežel, je to prazen zvuk, vendar dokazuje, da celo v teh krogih smatrajo kot nujno potrebo spravo med deželami in narodi.

Vnanje države.

Srbski ministerski predsednik Ristič biva sedaj na Dunaji v važnih diplomatskih opravilih. Govori se namreč, da hoče pridobiti avstrijsko vlado, da bode prigovarjala Turkom, da izpolnijo pravična zahtevanja Srbov glede Malega Zvornika in pa sklopjenja turških železnic z avstrijskimi na krajih, ki so ugodni tudi za srbsko trgovino. Upati je, da bode Ristič imel na Dunaji dober uspeh, ker so neki razmere med srbsko in avstrijsko vlado poslednji čas jako ugodne. Miletičeva „Zastava“ se vsled tega celo boji, da bi protislovanski elementi ne dobili v Belemgradu preveč upliva. Sicer pa so Srbi z novim ministerstvom baje jako zadovoljni. Upamo, da bode srbska kneževina, ki financijelno sedaj najbolje stoji in vsestransko neizmerno napreduje, v resnici postala to, kar ji politikarji pogosto pripisujejo: jugoslovanski Piemont.

Vojska **Rusov** proti Kivi dobro napreduje. Po poročilih ruskih listov iz Taškenda šteje v Dhisaku združen oddelek ruske ekspedicije 12 stotnij pešcev in 550 kozakov, eno

divizijo raketov in 14 topov. Poveljnik tega oddelka je general Golovačev. Kazalinski oddelek pod zapovedništvom polkovnika Golova šteje 9 stotnij pešcev, 150 kozakov, eno divizijo raketov in gorsko artilerijo. Pri tem oddelku je tudi veliki knez Nikolaj. Oba oddelka sta se imela združiti 15. aprila, da se potem zedinita v bukanskih hribih z generalom Kauffmanom. Vojska Rusov je vzela s soboj živeža za trideset dnij. Podpirali bodo ekspedicijo tudi parniki dralske flotile na reki Amu Darja.

V Petrogradu delajo velike priprave za sprejem nemškega cesarja, ki ima priti potem z ruskim carom vred k svetovni izložbi na Dunaj. Nekateri mislijo, da se napravlja druga sveta zveza. A časi „svete zveze“ so že davno minoli.

Pruska gospodska zbornica je v prvem branji sprejela I. oddelek znanih cerkvenih postav z 80 glasovi proti 70tim, ter zavrgla popravke, katere so nasvetovali Kleist, Retzow in drugi konservativci. Iz gori navedenih števil je razvidno, da je bila opozicija huda, in gotovo bi bile zavržene, ako bi ne bili ministri, posebno Bizmark, poslanecem dovolj kropa prilili, ter jih proglasili za veleizdajnike, ako ne pomagajo širiti državne absolutizma.

V Frankobrodu se je nemir nekoliko polegel, ker je vse mesto polno vojakov. Pivarji so ceno piva zopet znižali, katero so poprej tako nepravilno nepotrebno povišali, ter tako uzročili veliko nesrečo. A na Nemškem so se vsled množega denarja, ki je došlo iz Francoskega, vse stvari zelo podražile, iz kupčije je pa izginila poštenost.

Iz **Španije** se zopet čujejo poročila o mnogih nemirih, kakor je to že večkrat bilo, ker je republika nekaterim trn v peti, zato jo hočejo razvpiti na vsak način ko pravi pekel. V istini pa je španjska vlada dobila od vseh strani izjave, da je narod jako zadovoljen z razpustom permanentne komisije. Radikalski kovarniki so vsled vladne potrpežljivosti že tako predrzni postali, da so hoteli izročiti diktaturo znanemu maršalu Serranu. A vlada je to preprečila še o pravem času, in kovarniki so zapustili Madrid, da odidejo jezi srditega naroda. Karlistom je menda tudi odklenkalo, ker listi poročajo, da je brat don Karloza prestopil s svojim stabom na Francosko.

Angleška sodnija v Londonu je opravdala sedaj ondotni odbor, ki nabira za Karliste, zaradi nepostavnega nabiranja orožja in novačenja. Predsednik tega famoznega odbora je bil neki penzioniran irski polkovnik Kirkpatrik.

Tudi mene je nekdanje gnalo, da se spustim v nabiranje narodnih pesmi. Povod temu je bila Stanko-Vrazova zbirka narodnih pesmi, ki me je vsega navdušila. Vspeh mojega nabiranja sicer nij bil tolik, kolikoršnega sem si domišljeval in doseči želel, vendar se pa s celo prazno lovsko torbo nijsem nikoli domu vrnil. Takoj iz prvega sem pa spoznal, da mora človek, ki se v tako dugovanje spusti, neke posebne lastnosti imeti, ki ga za to vsposobijo. Te posebne lastnosti meni nijso na razpolaganje dane, vsaj v onej meri ne, kolikor je je za to treba. —

Kdor hoče vzpohom narodne pesmi in sploh narodno literarno blago nabirati, mora prvič sam med prostim narodom živeti. Prosti ljudje se ga ne smejo sramovati, kakor se navadno sramujejo nepoznanega mestnega človeka. Dokler te pastirica ne bode videla, bo živahno in na vse grlo popevala, kakor hitro pa bo tvojo mestno sukno zagledala, bode pa sramežljivo oči povisila, se od tebe proč obrnila, ter kakor da bi odrezal, omolknila. Ne za žive ne za mrtve je ne

pripraviš več, da bi pred teboj popevala. Meni se je to večkrat pripetilo. — Drugič mora nabiratelj znati jargon tistega okraja, v katerem narodno blago nabira, kajti inace bo marsikaj krivo zapisal. In tretjič je dobro, če zna stenografovati, kajti prepričan sem se, da znajo prosti ljudje pesem peti, a narekovati ne, in če jo narekujejo, jo navadno pogrešno narekvajo.

Moje prebivališče je Zagreb, in moje lovišče je bila tedaj zagrebška okolica v okrogu kake poldruga milje. Kako se mi je na lovu godilo, bom povedal v sledečih črticah.

Na vzhodnej strani Zagreba leže vasi: Laščina, Bukovec, Remete, Zvečaj, Gračani, Bačun, Novaki, Vidovec, Vukomeri, Čučerje, Dubrava in še več drugih. Med temi vasicami so prijazni kraji: griči, dolinice, gozdiči, livade, polja in vinogradi. Tu je tratica, tam spašinec; tu oranica, tam trnac; tu potočec tam studenec. Skozi celo leto se tu živina pase. Arkadija in Sicilija ste tukaj zedinjeni. Vsi logi odmevajo pastirskega „Oj, oj!“ ki je tako melankoličen in tako karakterističen

Od sv. Lorenca v Slov. goricah [Izv. dop.] — Ptujski nemškutarji so se enkrat blamirali, — in stoje kot lažnjiveci pred svetom osramoteni. — Pred nekimi dnevi je iz Ptuja neki dopisnik v „Tagespost“ poročal, „da ima govor gospoda Hermana pred soboj, po katerem je g. poslanec o novih direktnih volitvah govoril, liberalce pa „sleparje“ imenoval, tako, da je g. politični komisar prisiljen bil, besedo mu odtegniti.“

V listu od četrtka dementira g. Herman ta govor, in reče, da je vse, kar poročevalec piše, od konca do kraja neresnično. Mi besede g. Hermana posvedočimo, in smo, ako bi potrebno bilo, pripravljani, s podpisi svojih imen, ali pa s prisego potrditi, da g. Herman niti o novi postavi za neposredne volitve nij besede govoril, niti koga sleparja imenoval.

Poročevalec graške „Tagesposte“ tedaj nij bil dobro podučen, ali je resnico zlovoljno zasakal. Radovedni smo, kdo je temu poročevalcu govor gosp. Hermana dal, ta gotovo ne, in drugi tudi ne, ker g. Herman svojega govora nij končal, tedaj tudi nikomur znan biti ne more. Zanimivo je vprašanje: kdo je ta poročevalec, ali iz katerega vira ima on svojo vednost? Pri zborovanju nij, razen društvenih udov in povabljenih gostov nikogar bilo, kakor c. k. komisar g. Rupnik, in načelnik stiberskega urada v Ptuj, gosp. Vuk, katerega je g. komisar soboj kot svojega tovariša v zbor pripeljal. Poročevalec v „Tagespost“ tedaj drugi nikdo ne more biti, kakor ali g. politični komisar sam ali njegov spremljevalec, g. Vuk, ali pa tisti, kateri je od teh dveh c. k. gospodov neposredno izvedel, kaj se je pri sv. Lorenči godilo. Ako sta se res ta gospoda tako daleč pozabila, da sta c. k. uradnika, in sta v „Tagespost“ poročala, ter sta neposredno resnici v obraz bila, ako pa sta poročevalca krivo podučila, sta posredno z lažljivim poročilom svet „sleparila“ v ta namen, g. Hermana pri ljudstvu ob zaupanje spraviti. Mi bi slutili, ka je c. k. okrajno glavarstvo v smislu „Tagespost“-nega dopisa na c. k. namestnijo v

za hrvatske narodne napeve. Neki napevi liričnih narodnih pesmi zagrebške okolice so tako tožni, da se človeku zdi, da pevka plačoč poje. Spet drugi napevi so nadahneni nekim zdvojenjem in brezpogojnim udanjem v nemilo in nepromenljivo osodo. Tudi tresljaj (triller) se čuje po vrbinah kraj Save. On se obesi na konec vsake kitice kakor titrajoči svilen tračič, ali tenka treptajoča arabeska, ter se na zadnje izgubi v brezvočen izdih, kajti pevka ga drži, dokler jej sape popolnem ne zmanjka. Poskočnih napevov je razmerno malo v hrvatsko narodnih pesmih. Kolikor jih je pa, so vsi nenavadno burni. Med najtožnejšo melankolijo in najveselejšo poskočico v hrvatskih narodnih napevih tako rekoč nij nobenega prehoda, nobenega posreduječega napeva. V hrvatskih narodnih poskočicah gre vse v najdivnejšem allegro. Srce s svojimi udarci ne more nagle takte dohitevati. Junaške in sploh epične pesmi pojo se pa, kakor tudi pri drugih narodih, recitativno. (Konec prih.)

Gradec poročalo, in da je omenjeni dopis v „Tagespost“ v ta namen napravljen, uradno sporočilo potrditi, in sebe opravičiti. Gosp. Rupnik je nam vendar v drugih rečeh kot pravičen mož dobro znan, tako da od njega kaj takega misliti ne moremo. Poročilo mora biti tedaj od g. Vuk-a, kateri je navlašč za to k zborovanju prišel; ali se pa posel ova-duha za c. kr. dačovnika spodobi, to je dvomljivo.

Prigodek pri sv. Lorenci pa nam je nova svedočba, da mi Slovenci pod sedanjo vlado v najhujšem času živimo. Stibro moramo platiti, ali govoriti o tem ne smemo; vojakov moramo davati še več kakor drugi, ali govoriti ne smemo, za nove postave bi se tudi morali navdušiti, in celo okna razsvetliti, ako se sankcionirajo, ali govoriti o tem, — Bog ne daj! Tako nam je odvzeta ena naj svetejših pravic osobne svobode, namreč právica svobodnega govorjenja.

V Avstriji je za Nemce naj širja svoboda, za Slovane naj hujše. . . . Prvi slobodno vse govore in grdiijo Slovane, kakor jim je drago; Slavjani niti zdabniti ne smejo, ako jim môra na prsih leži.

Iz Belgrada 23. aprila [Izv. dop.] Na dan narodnega praznika „Cveti“ naime-noval je knez Milan novo ministerstvo.

Udje tega ministerstva so: Jovan Ristič, predsednik ministerstva in minister vnanjih zadev, Panta Jovanovič, minister financij, Ranko Olimpič, minister gradjevine in komunikacije, Miloško Lešjanin, minister vojne, Tucakovič, minister policije, Marko Lazarevič, minister pravde, Stojan Novakovič, minister nauka. Ministerstvo je zmerno liberalno, a da bo i odločno narodno, porok je predsednik Jovan Ristič. — Ranko Olimpič in Lešjanin, sta dva prav izobražena vojnika, katera imata temeljito znanje v svojej struki. Tucakovič je bil do zdaj upravitelj mesta Belgrada, on dobro pozna narod po celi Srbiji. — Stojan Novakovič je poznan književnik jugoslovan-ske akademije znanosti in umetnosti v Za-grebu. Mnogo je delal in še dela na polji književnosti. Njemu je dobro poznana ne samo srbska nego iz hrvatska in slovenska li-teratura. Vi ga poznate, g. urednik „Slov. Naroda“, to je tisti gospod, s katerim sem Vas seznanil na dan 10. avgusta pretečenega leta v državnej tiskarnici, in ki vam je drugi dan v veliki školi pokazival znamenitosti iz srbske zgodovine, rokopise carja Dušana, zakonik njegov i. t. d. (Jeste, vrl in učen mož! Uredn.) Jovan Ristič je iskušen diplomat, pored kneza Mihajla je on naj več delal, da je Srbija dobila gradove (trd-njave). V pismu, v katerem se mu je po-kojni knez Mihael zahvalil za njegov trud, rekel je, da je on (Ristič) bil pri tem teškem poslu njegova desna roka. Pred nekoliko dnevi odpotoval je gospod Ivan Ristič v Beč, v kaki misiji, to se ne ve. Vse bečke no-vine so prinesle telegrame, da bo knez Milan potoval v Carigrad, zadnje novine so done-sle še tudi dan, to je 15. maj, katerega bo knez v Carigrad prišel. Jaz vam morem javiti, da so vse te novice neistinite, in da knez zdaj ne bo potoval, mogoče na jesen, i to ne samo v Carigrad, nego v druge glave rezidence. On je že pretečenega leta nameraval potovati v Petrograd, ali okolnosti niso dopustile, kar pa bode kakor se kaže, na jesen učinil.

Domače stvari.

— (Od Jeruzalema) na slov. Štajer-skem se nam piše 28. aprila. — Strah in trepet je obhajal vsacega prebivalca naše z vinskoj trtoj prenapolnene okolice, ko se je prebudil iz mirnega spanja. Po noči namreč se je nebo zjasnilo in slana, katere smo se sila bali, se je videla daleč po dolinah. Bilo je v nevarnosti vse, kar se nam je to spom-lad v gorica in na polji pokazalo. Vendar nam je za denes mraz prizanesel, ter nij nobene škode naredil, ali bojimo se, da nas bo obi-skal v kratkem spet, ter nas učinil še več re-ve, kakor smo vsled treh slabih letin. Tudi toča si je letos že prišla ceste delat (kakor ljudje pri nas pravijo), pa tudi nij naredila škode. Samo da nam sneg nebi toliko žita potrl, katero bodo mnogi morali pokositi ker nij upanja, da se zopet zravna. S.

— (Iz Ptujja) se nam piše 28. aprila: Tu je od petka na soboto toliko snega palo, da je zemljo pokril, ali do sedaj še nij škodil, ker še mraza nij bilo. Veter pa je jako mrzel, in bati se je vsako noč, da slana pride, in vse požge. G.

— (Iz Metlike) se nam piše 28. apr.: Tudi tukaj je dosti snega palo. Zdaj smo pravi „Beli Kranjci.“ Pretekli petek je go-ram glave pobelil, v nedeljo jutro pa je pa-dal, kakor da bi se hotel za lanski božič maščevati. Straha nam je res veliko naredil, posebne škode pa menda ne bo, svet se vsaj tako tolaži. N.

— (Poslednji sneg) je tudi po Hr-vatskem pal. „Obzor“ piše, da je „zagreb-čka gora puna sniega in da je u subotu pao u županiji varaždinskoj visoki snieg“.

— (Goveja kuga) je po Kranjskem ponehala, na Hrvatskem se pa hudo širi. V Balogovih dvorih pri Samoboru je samo pri g. Kiebach-u 108 goved okuženih, v Novih Čičah pri knezu Thurn-Taxis 48 krasnih vo-lov. Enake vesti pridejo iz drugih krajev, tedaj je na hrvatsko-slovenski meji res treba največje pozornosti.

— („In der Čitalnica“) igral je 28. t. m. g. Huber na citrah in sicer tako izvr-stno, da še nijsmo lahko slišali enacega ume-tnega igranja. Cesar pa nijsmo bili veseli, to so bila nemška vabila k temu koncert-u „in der Čitalnica“. Dokler kazinski gostilni-čar svojih vabil k veseliam ne bode začel v slovenskem jeziku na zid nabijati, tako dolgo moramo terjati, da tudi naša čitalniška restavracija se poslužuje slovenskega jezika. Ne zametajmo se sami sebe!

— (Rojanska čitalnica) napravi v nedeljo 4. maja gledališko besedo. Pred-stavljala se bode na slovenskih odrih udo-mačena igra „Zakonske nadloge“ in šaloigra „Mutec.“ — P. T. udje naj blago-volé, se v obilnem številu zbrati. Neudje pla-čajo 30 sl. vstopnine. Začetek ob pol sedmih zvečer. Odbor.

— (Družba sv. Mohora.) „Besednik“ piše: Vpisovanje družbenikov je s tem me-secem končano; poročamo denes le površno o izidu letošnje nabire. Izid pa je tako sre-čen, tako sijajen, da se kar čudimo velikan-skemu številu novih udov. Lani je družba štela 18.925 družbenikov in letos se jih je oglasilo do denes 21.500; pristopilo jih je tedaj blizu tri tisoč na novo! — Natan-čni pregled posameznih škofij pričbujemo v prihodnjem listu, ko bode koledarjev imenik

po vpisovalnih polah popolnoma uredjen. Pri tako neugodnih razmerah, v katerih se Slo-venci borimo za narodni svoj obstanek, je pač vsakoletni napredek družbe sv. Mohora dobrodejna, vesela prikazen, katera nas to-laži, nas navdušuje ter nam utrjuje upanje do boljše prihodnosti ljubljene našega na-roda. Najkrepkejšo zahvalo pa imamo po-navljati vsem gg. poverjenikom, dekanijskim in farnim predstojnikom in vsem rodoljubom, kateri se ne utrudijo, darovati toliko časa, toliko prizadetja družbi sv. Mohora v prid in razširjatev. — Temu poročilu naj dodamo glavne točke in sklepe, o katerih se je raz-govarjalo pri zadnji odborovi seji dne 24. t. m. — a) Družbinemu odboru je veliko ležeče na tem, da ob pravem času in vsaj primerno izve in določi, v koliko iztisih se ima tiskati vsaka družbina knjiga. Pripetilo se je več-krat in letos zopet, da primanjkuje ena ali druga knjiga, ako se nenavadno in nepriča-kovano več novih udov oglasi. In narobe zopet družba trpi škodo, ako se od ene ali druge knjige preveč iztisov tiska, kateri kot mrtev kapital v družbini zalogi leže. Da se tej napaki v okom pride, sklenil je odbor to-le: „Od leta 1874 naprej naj se nabira družbenikov sklene z zadnjim dnevom meseca februarja in vpisovalne pole z denarjem se odboru pošljejo do 1. marca. Dosledno naj se preloži tudi obrok, ob katerem se razpo-šiljajo knjige. Razpošiljatev naj se prične v prvi polovici novembra (po vseh svetih) in se uredi tako, da vsak družbenik svoje knjige pred božičem prejme.“ Ogromna večina druž-benih udov ima sploh le po zimi in ob praz-nikih priložnost bukve prebirati; po leti ali na jesen so naši kmetje z delom preobloženi in se za knjige toliko ne zmenijo. Poverjeniki od več strani poročajo, da bukve pri pred-stojnikih mnogokrat do adventa leže — kar je znamenje, da bi udje bili zadovoljni, če bi le do Božiča svoje knjige prejeli. Razumé se samo ob sebi, da bi preuredba tudi ti-skarni delo jako zljajšala. Ker se pa vodila opravnega reda (§. 2 in §. 5) le smejo pre-narediti, ako dovolite dve tretjini vseh živih dosmrtnih udov, zato prosi družbin odbor dosmrtné ude, zlasti preč. gg. poverjenike in predstojnike, da do konca meseca majnika t. l. odboru naznanijo, ako ne bi jim bila omenjena preuredba po volji. b) Odobril se je dalje sledeči: Razpis družbinih daril za l. 1874. V podporo domačega slovstva in v omiko slovenskega naroda razpisuje družba sv. Mohora za prihodnje leto sledeča darila: 1. Sto in štirideset goldinarjev za štiri krajše izvirne povesti, vsaki po 35 gl., v obsegu blizu pol tiskane pole. 2. Sto in štirideset goldinarjev za štiri podučne spise raznega zapopadka, vsakemu po 35 gl. v obsegu pol tiskane pole. Posebno ustrezajo didaktične pesmi; životopisne, potopisne, naravoslovne itd. čertice in spisi uravno-šaljivega zapo-padka. Rokopisi naj se pošljejo družbinemu tajniku vsaj do 1. novembra 1873 brez podpisanega imena, katero se priloži v za-pečatenem listu. Prisojena darila se izplačajo Vodnikov dan (2. febr.) 1874.

Tržna poročila.

— Iz **Pešte** 27. aprila. Ta teden se je volja gospodarjem spolnila; začelo je de-ževati in proti koncu tedna celo snežiti. Vsled tega pa se je temperatura od + 18° R. na + 3° do konca tedna ohladila in že se za-

čenjamo bati mraza. Dosedaj vendar še od nikoder nij poročila, da bi bile setve po mrazu poškodovane. Niska temperatura pa bode zadržavala prenegli razvoj vegetacije. Te dni so se popolnem razviti rženi klasi kazali; trsi na brajdah pa pokazujejo cele grozdice. Repica se bode že majnika začela žeti, če mraz ne pokvari cvetja. Sploh moram reči, da se gospodarji nadejajo najboljše letine. Zato tudi nij prave kupčije z žitom. Pšenice se je 80.000 centov privažalo; cena je za 10 do 15 kr. poskočila; za jesensko pšenico se barantuje po gl. 5.65. Rež je bila zanemarjena; ječmen za 15 do 20 kr. dražji, kakor prejšnji teden. Turšica je po gl. 3.52, oves po gl. 1.70. Moka dobiva vsled pičlega dovažanja boljše ceno, pa finejše moke se zmiraj še slabo spečajo; v mlinih je sploh malo zaloge mok. Ovčja volna sedmograška se je po gold. 105 do 107 za cent prodavala. — Svinje imajo visoko ceno. Na sejm v Debrečinu 20. apr. se jih je prigralo 12.000 do 15.000, ki so se vse prodale in sicer letne po gl. 38 do 48, 2 letne po gold. 50 do 58. Svinjska mast je cenejša, po gl. 30 do 31.50 brez soda; špeh po gl. 29.50.

— Iz Dunaja 27. aprila. Lepi pomladni dnevi so se naenkrat sprevrgli v hladne, deževne. Iz Ogerskega, Češkega, Moravskega in Nižje-Avstrijskega, dalje iz Nemčije, Holandije itd. dohajajo poročila o ponočnih mrazih in pritožbe o velikih škodah, katere je prouzročil mraz v vinogradih in sadnem drevju in pri repici. Žita do sedaj še niso poškodovana, vendar se povišajo cene. Pšenice se je 20.000 vaganov prodalo po gl. 7.75 do 8.40. Tudi rež je dražja za 5 do 10 kr.; zlasti pa ječmen, kateri se teško dobiva. Turšice in ovs se je malo spečalo; tudi z moko nij prave kupčije.

Tujci.

29. aprila.

Europe: Čarman, Rak iz Gradca. — Mazanek iz Trebiža. — Proj iz Radoljice.

Pri Elefanta: Bohutinský iz Savenstela. — Detavr iz Rožnika. — Navell iz Angleškega. — Gaspardo iz Pavije. — Smidt z družino iz Novogamesta. — Gio iz Trsta. — Herling iz Dunaja. — Gorjup iz Gorice. — Golob iz Št. Jurja. — Kastiana z asistentom iz Celja.

Pri Malčić: Graf pl. Welsér, Welsér iz Olmuca, Bobrič, Kleinberger iz Dunaja.

Dunajska bors 29. aprila.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankoveih . . .	70 gl. 10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	72	" 70
1860 drž. posojilo . . .	102	" 25
Akcije narodne banke . . .	942	" —
Kreditne akcije . . .	324	" 25
London . . .	109	" —
Napol. . .	8	" 76
C. k. cekini . . .	107	" 90
Srebro . . .		" —

Odvetniški sestavitelj

(Conciplient)

slovensčine v govoru in pisavi vést, dobi z mezdo 700 do 1000 gold. na leto odmah službo pri

Dr. Petovaru,

odvetniku v **Ormuži**

Friedau Untersteiermark.

(120—4)

Prvi redni

občni zbor delničarjev

prve občne zavarovalne banke „SLOVENIJE“

bode dne 29. majnika 1873

popoldne ob 3. uri

v čitalnični dvorani v Ljubljani.

PROGRAM:

1. Poročilo o stanju društvenem.
2. Dopolnilna volitev opravnega sveta v smislu pravil.
3. Dopolnilna volitev pregledovalnega odbora.
4. Predlog opravnega sveta, da se naslednja pravila preuredi:

Končni stavek v §. 3. naj se glasi: „Lastniki medčasnih listov morejo pozneje plačevati v tej meri in v teh obrokih, katere določi občni zbor delničarjev.“

§. 29. naj se glasi: „Meseca majnika 1874. leta voli se prvi novi opravnih svet. Vsaki član družega in naslednjih opravnih svetov se voli na štiri leta in vsako leto izstopijo trije člani po vrsti dobe svojega poslovanja. — Do takrat, ko se ustanovi vrsta izstopa, o tem določuje zrebanje. Poslovanje predsednika in podpredsednika traja štiri leta. Za izstop določeni smeje se zopet voliti. V slučaju nenadnega prejšnjega izpraznjenja nastopi dopolnilna volitev v naslednjem občnem zboru in sicer za prvo poslovalno dobo izzrebanega člana.“

§. 35. naj se glasi: „Da ima sklep pravno veljavo, treba rednega povabila vseh členov opravnega sveta, pričujoči pa morajo biti predsednik ali podpredsednik in pet opravnih svetnikov, med katerimi sta vsaj dva ravnatelja.“

V §. 55. naj se glase zadnje besede prvega odstavka: „Podpisuje vodilni ravnatelj in eden izmed štirih ravnateljev, in če je vodilni ravnatelj zadržan, dva izmed ravnateljev.“

Po §. 24. ima vsaki delničar, kateri vsaj 6 dni pred občnim zborovanjem pri ravnateljski glavni blagajnici svoje delnice proti na ime pisanemu potrjenju položi, sedež, in glasuje v občnem zboru.

Vsaka akcija ima eden glas, više od 40 glasov nema nobeden akcionar niti v svojem imenu, niti kot pooblaščenec.

Pravico glasovati v občnem zboru ima akcionar osebno, ali pa kot pooblaščenec družega akcionarja z glasovalno pravico. Ženske glasujejo po pooblaščenih, varovanci in juridične osebe po svojih postavnih, oziroma pravilskih zastopnikih, če ti tudi niso akcionarji.

Oni delničarji, ki se hote udeležiti občnega zbora in se posluževati svoje volilne pravice, se vabijo, da svoje delnice najkasneje do 23. majnika 1873 pri glavni blagajnici banke „Slovenije“ v Ljubljani proti potrdilu vložijo in sprejmo legitimatični list.

V Ljubljani dne 27. aprila 1873.

(123)

Opravilni svet

prve občne zavarovalne banke „Slovenije“.